

СТАН ВИРОЩУВАННЯ РИСУ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ.

П. М. ТАРГОНІЙ – к.с.-г.н., Українська державна академія водного господарства, м. Рівне

Аналіз джерел стверджує, що у світовому землеробстві рис займає перше місце серед зернових культур по врожайності і валовому збору, а по площі – на другому місці після пшениці.

Будівництво Краснознаменського і Північно-Кримського каналів сприяло вирощуванню рису на півдні України. За період 1960-1966 років були побудовані інженерні рисові системи на площі біля 23 тис. га, зокрема в Криму більше 15 тис. га. У 1971 році у Криму площа рису досягала 19,4 тис. га, а середній врожай складав 52,1 ц/га. Друге місце в 1971 році по вирощуванню рису займала Херсонщина, площа його складала 11,9 тис. га, а середній врожай – 46 ц/га. Одеська область займала третє місце, площа вирощування рису складала 3,9 тис. га, а середній врожай – 36,2 ц/га. Площа посіву рису в Україні зростала і до 1975 року мала досягнути біля 48 тис. га. У 1964 році у КСП "Радянська Україна" Скадовського району на площі 549 га зібраний врожай рису по 63 ц/га. У 1977 році площа посіву рису на Краснознаменській зрошувальній системі складала 6287 га. Врожай рису у Голопристанському районі знаходився у межах 28,3-46 ц/га, а в господарствах Скадовського району- в межах 32,1 – 47,4 ц/га. У 1977 році середній врожай рису на Краснознаменській зрошувальній системі складав 38,2 ц/га, а у КСП "Чорноморський" на площі 801 га урожай досягав 46 ц/га, а у КСП "Росія" на площі 450 га -33,1 ц/га.

Але з 1980 року площа рису на Херсонщині зменшувалася і у 1998 році досягла 2000 га, а у Одеській області – 14000 га. Такому інтенсивному зменшенню площі посіву рису на Херсонщині сприяла думка громадськості і, так зване, опріснення і забруднення Чорного моря біля берегів Скадовська.

Тому терміново необхідно було знайти нові технології вирощування рису. Рисові системи повинні бути досконаліми. Особливість українського рисосіяння полягає в тому, що рисові системи знаходяться на малопродуктивних засолених, солонцюватих і солончакових землях. На півдні України значні площі малопродуктивних земель займають поди, площа яких досягає більше 100 тис. га. Більшість подів до цього часу ще не освоєні культурним землеробством і використовуються лише як малопродуктивні пасовища. Подові землі є об'єктом уваги вчених, які повинні розробити нові технології їх освоєння і використовувати для вирощування сільського-

сподарських культур, в тому числі і рису. Особливістю подових земель є їх оглесність, незадовільні водно-фізичні властивості. У подах Каланчакського району "Гараджа" і "Кременчук" у 1964 році отримували врожай 40 ц/га.

Таким чином, Україні потрібен свій рис, а вченим-рисоведам доцільно розробити технології вирощування рису на малопродуктивних землях, які б сприяли створенню сприятливих екологічних умов для навколишнього природного середовища.

УДК 631.53:633.18

РАЗРАБОТКА ОТДЕЛЬНЫХ ЭЛЕМЕНТОВ ТЕХНОЛОГИИ ВОЗДЕЛЫВАНИЯ РИСА БЕЗ ПРИМЕНЕНИЯ ГЕРБИЦИДОВ В ПОЙМЕ РЕКИ ДУНАЙ

А.Ф. КРИВЕНКО, М.А. УХАНОВА – Опытное хозяйство "Килийское", г.Килия

Рисосеяние на территории СНГ имеет большой опыт культивирования риса без применения гербицидов против просьянок.

Развитие сорняков в зоне Придунайской низменности имеет свои особенности. Методы борьбы с ними необходимо конкретизировать с учетом данных почвенно-климатических условий. С этой целью в опытном хозяйстве "Килийское" с 1995 года проводятся исследования по разработке технологии выращивания риса без применения гербицидов против просьянок с использованием длительного (8-10 дней) затопления чеков после посева.

С 1995 года по данной технологии выращивались следующие сорта риса: Перекат, Краснодарский 424, Дунаец, Прибой, Славянец. По всем сортам получен положительный результат.

Рис сорта Прибой изучается с 1996 года по следующей схеме. Исследуются две нормы посева – 7 и 9 млн. шт/га (фактор А) и три фона удобрений (фактор Б) – без удобрений, №30 при посеве и №60 при посеве.

Опыт заложен методом расщепленных делянок, повторность четырехкратная, предшественник – люцерна 2-го года, площадь делянки 1-го порядка – 180 м, она расщепляется на три делянки по 60 м² с учетной площадью 50 м².

Во время вегетации проводились фенологические наблюдения, определялась густота, засоренность, отбирались модельные снопы для анализа структуры урожая.

В 1996 году лучшими были варианты с нормой посева 9 млн. шт/га и дозой азота 30 и 60 кг/га при посеве, на этих делянках получено по 3,5-3,4 т/га зерна риса.